

Womhaj Bóh!

Czísło 6.
14. febr.

Létnik 2.
1892.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy sobotu w Śmolerjez knihičiszczerńi w Budyšcinje a łu tam dostacź sa shtwórtlétnu pschedplatu 40 np.

Septuagesimae.

1 Korintiskich 9, 25: „Kóždy pať, kiź ło bédzi, sđzerži ło wschitkich wézow, tamni teho dla, ło bychu sachodnu krónu dostali, my pať njesachodnu.“

Jenemu staremu póhanskemu kralej bė ło wschitto psches mėru derje schlachczilo. Wot jara maleho spoczattka bė ło psches wschelake lefnosće k wulkej mozy posbėhnył. S woprėdka bėsche wón wot wschelakich mózných łušodow wotwišował, a posđzišcho woni wot njeho wotwišowachu. Duź jeha bojoseč pschemóh, ło by łu nadź sapomnił, ło je człowjek. A teho dla postaji łužobnika, kotruź mejesche wschėdnje w postajenym czašu jemu pschwołacź: „Spomni na to, ło łu człowjek!“ — Tajke dopomnienie wschať nam runje tať nusne njeje. Nascha człowiska łuaboječ a kniczomnoseč je nam, byrnjeź bychmy hišche strowi a czerstwi a mózni byli, hłuboko došč do nascheje natury saschčėpjena. Schtóź kóždy dzeń widzi kruch łuwojeho žiwjenja sady łu bėje ležo, schtóź je kóždy wjeczor sprózný, kohoź khorosč tam a łu na łu mjerč dopomina, schtóź wschėdnje łuwojich bratrow a w nich łu bėje widzi k rowu njesč, tón wė, ło žiwjenje łuam w łu bėbi nima a ło łu žadny Bóh njeje. Schtóź kóždy dzeń móz człowiskeho błuda wokoło ło pytnje a teź błudzi, schtóź ma wschėdnje bėđenje łu wėtka a cžėmnosče w łu bėbi sħonicz, tón wė, ło tu wėrnosč łuam w łu bėbi nima. — Ale drugeho dopomnienia cžim nusnišcho potrjebamy. My wschitzy móhli łužobnika abo pschczela trjebacź, kiź by nam wschėdnje pschwołacź: „Njesapomni, hđze chzesch! Njesħub wottynjenny kónz s woczow!“

Tajku pschczelnimu łužbu nam dzenia japoschtol łuwj. Pawol cžini, hđyź wón Korintiskich na łuawne hry a bėdenja dopomniwschi wot njesachodneje króny rėczi, kotraž nam wschitkim kiwa. Mėsto Korint bėsche w starých czašach jara wuwolane, niź jeno łuwojeho bohastwa, kódnistwa a wıwowanja dla, ale teź wosėbje dla tych bėdzeriskich hrow, kotreź ło tam, ło by lud wjekele mėť a cželna łuwnosč ło smuczowala, w kóždym pjatym lėcze dđerzachu a na kotreź kóždy króc wulka hromada luda s zyleje Grichiskeje ło sħadžowajche. Dobyť, kotruź ło dobyčzerjam dawasche, njebėsche wulki: to bė cžėnny wėnz s woliowzownych hałozkow, kiź bu jim na hłowu stajenny. Wjetschi bė dobyť teje kħwalby, kotruź dobyčzerjo czaš łuwojeho žiwjenja pola luda mėjachu. Štať jara pať ło Grichiszny młodzenzojo prózowachu, ło bychu tutu dwojaku cžesč dostali! Wjele mėšazow prijedy ło pschihotowachu na dzeń bėdenja, ło by jich cželo prawje łułne, lohke, hładke a hibite bylo, a łu bėdenje łuame sđzerzachu ło wschitkich sħkódných wézow, kaź cžėkėje drašty a njeħmaneje zyrobny — a to wschitto jara maleje nadžije dla! Pschetoź w kóždej hrye (kaź na pschemo bėženju, w s pjasčzu bėženju, w s mjeczom bjechtowanju) dosta wot wjele stow bėdzerjow jenoź jedyn to dobyče.

Sđyź nėtko tamni Grichiszny młodzenzojo tať njewėsteje sachodneje króny dla ło tať prózowachu a napinachu, tať wjele wjazny dyrbjeli my to. Pschetoź móžemy wschitzy to dobyče dostacź a tuto dobyče je njesachodna króna. Teho dla dyrbjeli ło wschitkich wézow sđzerzecź, kiź nam sħkódža a sadžėwaju — a tych je wjele! Lubosč k mamonej,

czelna żadość, hordosć woczow, czesczelakomstwo — to fu jenoż nětotre wot nich. Ale szto fu śwětne kubła tudy? Jeno strach pschi hrěchach bohaty a khudy. W njebjesbach je sbóžnosć prawa, kotruž sam Chrystuś nam do wěcznosće dawa. Teho dla wostaj so wschěch schłódnych wězow, wojuj pschecziwo twojim njepsczechelam! S hracjom a prósnokhodženjom hischće nihdy nichtón najhubjeńscheho dobyczerskeho wěnza dobył njeje. Kak chzesch ty s tym tu njebjesku krónu dostacź? Teho dla stawaj se swojeho spanja, wopasaj so k bėdženju! Czaś tu je, wón je pschezo tu; ty njewěsch, kak dolho hische tu budzesch!

W Strašburku na našepjach,

abo

Bóh ma spochi dobre, cźlowjek husto dziwne myšle.

Na herbšti wot A. Skr.

„Něhdy mi Handrij praji: „Mětej mój s wobaju našejju žiwnosćow jenu, mětoj s njeju rjane kubleschko hotowe.“ Za pak šebi pschi wschěch tuchle słowach dale niczo wonajke njemyšlach, — szto tež budžich šebi dyrbjala wo žane wulke abo mjěńsche kubło starosć cźinicź? Dofelź bė wón pódla na mnje pohladał, kaž chyzł, so dyrbjala jemu ja na to wotmolwicz, ale so potom wschón srudny na boł winy, jako jemu ja na to niczo njewotmolwich, buch na to potom cźim kėdźbliwischa a myšlach šebi khwilku sa tym, szto drje bė móhl wón se wschēm tym mēnicź. Našch nan bė tež druhdy tajtele słowcźko dał wot so štyšchecź, šušodžo teho runja, a nětke šebi ja wscho tole hromadu spleczech a sa tym pschindžech, so maja wschitzu na to myšle: mój wobaj, Handrij a ja, dyrbjaloj so woženicz, wón dyrbjal bycz mój muž, ja pak jeho žona.

Tole mi žel cźinjesche! Pschetož ja bėch jemu s wutrobny dobra, ale tola niz tajta dobra, so budžich jeho chyzła sa swojeho mandželskeho mēcz, hacź runje bė šebi wón to wo nanje sašlužik.

Psche czo bė mi bohateho Schołcziž Turjowy Jan lubšchi? — Šanžka, pohladaj tamle dele! Tamle w wulkich kamjeritnych domškich s tymi wulkimi wrotami tamny Schołcziž Jan bydlesche (nětke je tam Handrij dołhe lėta bydlil). Jan hischće žane lėto starj njebė, jako bė jemu jeho macź wotemrėta. Wón bė samoziteju staršejju šyn, a wēscze budžishe wo wšy kóždžiczi nan praji: „Moju dźomku šebi sbože pyta; hdy budžishe Jan pschischol so jeho wo nju wopraschecź. Ale swojeho bohactwa dla mi Jan niczo lėpschi njebė dylłi Handrij, — nē wschał, nē — ja bėch tehdy hischće tajke niepschemyšline, lóhkonóžkowate holczo, kiž so wo žane pjenjesy a wo žane wulke domste niczo njepraschesche.

Abó bė drje Jan po wutrobje lėpschi, dylłi Handrij? Tež to niz, Šanžka. Jan drje mējesche dobru wutrobu, ale pódla šwoju nahłu hłowu. Schtož bė šebi wón khwilu do myšlow stajil, to dyrbjesche wón mēcz a budžesche so dyrbjal tež pčtom mjele lėt wo wscho tajtele rudžicź. O, tale jeho nahła hłowu je jeho do wulkeho njesboža seczėrika. Ale s krótka: wón je dyrbjal sa šwój błud mjele czežkeho wuczerpicź. Lubeho šym pak jeho ja mēka, mjele lubšcheho, hacź šmėł po prawym cźlowjek cїlowjeka mēcz. Psche czo wscheho tajkeho, to budžich šama njemóhla nikomu doprajicź. A Handrij je so s nim runje tak sešchto, kaž mi šamej. Ludož praji: „Kóždny šebi swojeho runjecza wupyta“, ale pola njeju wobaju niczo tajke njebė. Jan bė rucze hotowy na něschto dobre, ale tež na něschto ške, bė cźlowjek, kiž šebi wscho šwazi dokonjecź, druhdy by byl so s hnēmow wschón šapryk, šašo druhdy byl wschón šahorjeny, kaž byl so w nim žiwny wohen palik, hdyž chyzishe něschto po swojej hłowje wumjescz, a so wo to njepraschesche, hacź budže ta wēz sa njoh' dobra abo niz. Handrij pak bė wschón hinašchi cźlowjek, hacź Jan, a tola je Šana lubo mēł a je jemu dobru šwěrnny pscheczel byl, kajkiž tu po wschēm šwēcze žadyn drugi wjaz namfacź njeje.

Jan a ja, mój wobaj, jedyn drugeho rošymjachmój a namaj wobėmaj bė, kaž byłoj hromadže šluschałoj. Sa wschał budžich so hatle njetrjebala šadživacz, jako so něhdy wokoło wjeczora Jan pschindže te mni do duri wustupicz a mi praji: „Šwjež mi, luba, nučaczł s róziczkow, kajkež we waschej šahrodzy kčėja“, a jako bėch je jemu do ruki podała, so mje wón woprascha: Šejna, chzesch mje sa muža mēcz a moja žona bycz?

Něchtónžkuliz je so hižo postrozil, jako šaš'yscha, so jemu něchtó wschē tajke myšle do woczow wupraji, kajkež bė šam dotal

mjelczo pschi šebi we wutrobje pomėł, — takle šo ja šama tež postrozich. Pschetož na jene dobo mi hatle nětke do myšle pschindže, so bėch ja khuda holza, wón pak bohateho Schołcziž Turjowy šyn. Šaj ja so postrozich a jemu na to prajach: „Šaj, luby šloty Šano, sechze-li Bóh tón Anjes naju hromadže wēcz, twój nan pak šobu s nim.“ „Bóh tón Anjes to s namaj wēscze sechze, Šejna“, Jan rucze wurasny, „to mój wobaj dawno šamej cźujemój, a mój nan budže drje to s namaj šobu chyzcz.“

„Še-li pak so jemu to njesechze, Šano“, jemu ja napschecziwo dorjetnych, „tehdy to Bóh tón Anjes tež mēcz njesechze, a duž dyrbimój so wobaj — hacź so namaj sechze abo njesechze — do wscheho teho poddacź, pschetož hatle tón, kiž je wot swojegu staršejju požohnowanje dostał, ma jo tež šobu wot Šoha šameho.“

Wostaj mje nětke je wschēm tym na pokoj, ja hižo budu šebi wjedžecz šwoju wēz doprawicz, — jutije pak wote mnje wēstu wēz šhonisch, na cźim tu mój wobaj bjes šobu šmój!

O, kajka bė tale nóz sa mnje wscha šta, — žanu jeniczku khwilku nješym móhla wóczyž šandželicź. — Pak mējach dobru nadžiju, dofelź mējesche Turij swojeho jeniczkeho šyna jara lubeho, a dofelź bė mi ta stara Wórschla, kotraž jemu hosposu cźinjesche, dobra, — pak mje šašo štyłne myšle tuchachu, dofelź bė Schołcziž Turij sa nahramneho wuwolany, a bė hordny a twjerdy. Našch nan pak bė wo wšy nimale najnižšchi a najmjěńšchi; — najbóle pak mje tuchesche, dofelź wjedžich, kajki bė Jan swojeje hłowu a nahły cźlowjek.

Kano pschiczeje Schołcziž Turij hašu horje runy pucz k nam do domu. O kak mi tola tehdy moja wutroba pukotasche, jako wohladach, so bė wón duzy k nam do kčėje! Wón šebi tehdy wēscze se žanym słowcźkom njeje na to pomyšlit, kajke po tym wscho pola nich doma budže, hdyž budže wot naš prjecź šašo doma pschi šwojich, hewal budžishe wēscze tajtele wótry a khwatny šup nještupał, a njebudžishe se šwojimaj woczomaj tež tajki hordny njebył, kajkiž so tehdy k nam nutš do jstwy wustupi. Nunje bėchmy šebi doma wschitzu hromadže šwoje rańsche paczerje wuspėwali, duž štupi Turij k nam nutš do jstwy a praji nam šwoje „dobre ranje“, ale wone nam s jeho erta pscheczelnje njesaflincza.

(Pofracžowanje.)

Šchesczijan abo — sozjaldemokrata?

Wěsty P. powjeda: Wěsche nowe lėto. Šsedžach na šwojim štólzu. A wēscze nowe lėto, hdyž so mjele ludži lóhkosmyšlenych wopokaze, je drje hódno so tam khwilku pošhnycz, hdyž staj nan a džed tež šwoje starosće sa nowe lėto šebi rošpominałoj — so rošumi jenož tehdy je to derje, hdyž ty šwoje myšle wo pschichodže niz jenož žonje a džēcjom, ale temu domėrisch, kiž pschipowjedacz dawa, so šo sa waš stara. — Šhėžny šwónczł šajwoni a mje s mojih myšlow wubudži. Listnoscher pschindže. Wón mējesche listow, so móžesche je lėdom njescz. Sa pschi šebi myšlach, szto šo to njenušnje mjele pjenjes wudawa sa nowolėtne šharty; to je šašo dobre dopokasmo sa pjenježnu nušu wěstych ludži, kiž móže dla 10 np. dawtow poš hodžiny dołho šantoricz a šahhadžecz, ale sa tajke njenušne wēzy pschezo pjenjes maju. Sa tež wjazny listow dostach, hacź bėsche mi lubo. Ale tola jedyn s tuch listow bėsche mi wošebje luby. Wón s daloka pschindže a bė wot — muža, s jastwa puschczeneho. Jako bėsche tón muž w šwojim czašu šwoju šhrafu wotšedžawšchi domoj chyzł, jemu domoj njedachu, ale jemu so džesche kaž Šiokej: „jeho pscheczeljo bėchu jeho wotěsnali“. Duž jeho šwješeli, so jeho na hašy postrowich, sztož drusy nje- cźinjachu, a so šo w šwojim domje s nim rošrēcžowach, kak chze šo dale žiwicz a džėko namafacź. Ale so jemu to „derje cźinjesche“, mi tehdom njeprajesche, a to bėsche tež jara mudrie wot njeho; bych šebi hewal myšlicź móhl, Bóh wē, kajki wulki dobroczel ja tola šym, hacź runje njebėch niczo druge hacź šwoju šamu šche- sczjiansku pschibšluschnosć dopielnik; tuto wušnacze mi wón hatle nowe lėto w šwojim lišcze wotpołoji. Mi nichtó sa što njesmėje, so šym so nad nim šwješelił. To bė mi dopokasmo, kak mjele šamóžesch, hacź runje mało cźinisch a rēczišch a mjele nadžije nimasch, tola wuštkowacz, hdyž šam pscheczelnje rēczišch a wob- šhadžesch s tajtim s jastwa puschczenym cźlowjekom.

Ale myšche hacź tutu jeho dźakomnosć hischće něschto druge w jeho lišcze šebi wažach. Hacź runje bė tón muž šedžal, je wón šwojemu kralej šwěrnny wostal. Njech je jeho wuprajenje, so je bjes winy šedžal, wėrne abo niz, — sztož cźlowjekow šnaje, wē, kak je mjele ludžom, tež hdyž maju winu, to najšłódsche wjeczenje, hdyž šašo s jastwa pschindu, so na wschitku wšchnosć a trón

kwarcja a karcuja. Haj, hač runje je tón muž frjedža bjes sozjal-demokratami žiwj, wón so krucze k swojemu khezorej a wóznemu krajej dzerži a to tež sjawnje wupraji. Wón wschał powjeda, so je hižo husto a khetro do swady i nimi pschischoł, pschetož tamni mužojo skobodnosče (frejoty) a runosče su tač swobodni(?), so kóždeho podtkóčuja a sanicžuja, kotryž chze řebi kam swoje swobodne rořbudjenje řdzeržecž. O kajta řaslepjenosč! Wona je wulka pola naschich džekacžerřkich bratrow. Tón muž swoje nashonjenje takle wupraji: „Ma jwjazj sozjaldemokratow bjes rořymjenja tak řecži, kaž jich wódzerjo, a ani njewě, řchto po prawom sozjaldemokratija je.“ To tež je najhuscžischo wěrnó. So woni njewjedža, řchto woprawdže sozjaldemokratija chze, maja cži wódzerjo řa řwój wužitk. Kač husto řkřschich tež na kraju tajkich řjawnych abo tež potajnych sozjaldemokratow a ludžo řebi bjes řobu praja: Tón abo druhi je tež tajki „sozialny“. To řu i wjetřcha tajzy njejařni, kiž njewjedža, řchto po prawym sozjal-demokratija chze, kotrymž je jenož myřlicžka wot sozjaldemokratow wuprajena řo lubiko, a nětko řebi hnydom myřla: „wola sozjal-demokratow je řbože, cži řu naschi ludžo!“ Ale — Bohu řel tač jara mačo řebi wujakřnja, kajki řchěroki pschirow, řo k sozjaldemo-kratistkej stronje pschisamknywřchi řcžeňjeja bjes řobu a řwójimi druhimi bratrami, haj bjes řobu a bjes řwójim dotalnym řmyř-lenjom, i řchescžijanskej myřlu a i řchescžijanskim cžucžom! ře wulki cžař, so by řo tón řchěroki řrařchny pschirow kóždemu jařnje wobřwědcžik. To řo njech nětko řtanjė.

Kóždy prawy sozjaldemokrata, kiž řo poňnje a řpawnje a řwěrnje k tutej „nowej wucžbje“ pōřnawa, dyrbi njepřchecžel nascheho nětcžisčeho mandželřtwa hncž. Ma měřto mandželřtwa řtupi w sozjaldemokratiskim řtacje „řwobodna lubosč“. To je to řame, řchtož řo hewak „džiwje mandželřtwa“ mjenuje. řebel w řwójich řnihach praji, so žona řebi muža a muž žonu wōřmje, kaž řo jimaj řpodbora, so je to jenož wotcžinjenje bjes nimaj řamymaj, a so wo tym niřomu někajřeho řamolwjenja dacž nje-řrebeatej a so je, hdyž je pschihilnosč wustudnyła abo řo wjazj njeřnjeřetaj, řepje řařo rōřno hičž. Małožucžje to nětko juntrōcž na řo, wř mandželřzy. Kaž dołho řtai muž a žona młodaj, řjanař, řtrowaj, wōřtanjetaj hromadže, hdyž pač řo pokaje, so je jedyn řhorowaty, mačo abo i žyła wjazj džekacž njemōže, potom je kōnz?! Wbo: hdyž ty, mužo, na nju řawořařch a wona cži njerjane řklowo řkřschecž da a wój řo rořhněwataj a pschēs to pschihilnosč wo-liwknje, dha muž dołho njecžaka: wón cžeknje kaž najnjelnicžowniřchi cželadniř a — pyta řebi druhu(!) Ale ta nowa wuřwolena je řnano tež hižo i řřjōmi mužemi hromadže pobyla — a wot tych řřjōch cžekka? řchto wo to? „řswobodnu lubosč“ sozjaldemokratistke nowiny piřajaj; „haj ju my cžemy; my cžemy lubosč wuřwo-bodžicž wot putow nětcžisčeho cžłowřřeho towarřtwa“. řa řo tebi njedžiwam, mandželřki, hdyž řo to řkřschcho řacžerwjenisřch a tebi tajřeje wucžby dla „pluj!“ i řta wulecži. řěta dołho ty wjeřele a řrudobu, dobre a řle dny i twójim mužom abo i twōjej žonu dželisřch po řklowach japořchtoła: „Njech jedyn njeře teho druheho wobcžejnosč; wjeřelcže řo i tymi, kiž řo wjeřelja a placžcže i tymi, kiž placža,“ je drje tež bjes tobu a bjes nej moła řwadžicžka druhdy była, ale lubosč bēřche pschēzo řylniřcha hač nakhwilne rořhorjenje — a nětko dyrbi na to měřto řtupicž tajka mařana cželna řwobodnosč, kajtuž pola žyganow nadeřdžesřch? Mandželřki! wēm, so řebi řtary, řchescžijanski, dobry džei wuřwolisřch!

Hdyž řcže sozjaldemokratistku wucžbu wo mandželřtwe řkřscheli, mōžecže řebi myřlicž, kajře budže w sozjaldemokratiskim řtacje ře řwōjbnym žiwjenjom. Džecži? To řkřsch njepomhaja, sozjaldemokratojo řymni praja, te řtatej řkřschēja. řtat je žimi, wocžehnje, řiř-wucžuje a wudokōnja; dracžina i džecži-wocžehnjējom pschēřtanjė, macž ma wažniřche cžinicž hač peluchi plōkacž, řutnje řchicž, řchtrympy platacž; wona dyrbi do ludoweje řhromadžisřny, do řtheatra. řřnano, hdyž wř to cžitacže, lubi řtariřchi, řo waich lubuřch runje k wam cžisřcži. Wón řnano macžernu ř. řu mařta; wón chze řnano runje nanēj řožmjė prajicž a řuku dacž, dokelž dyrbi do řchule. řanowřta a macžerřna radořcž wamaj runje pschēs wutrobu džetej a wój řo wulzy řbožownaj cžujetaj — pořkuchaj, duž tajki duch, kiž wo mandželřtwe a řwōjbjė nicžo wjedžecž njecha, tebjė wuřmēřchujō praji: Džecžiwocžehnjējenje dyrbi řo wēřřm ludžom do řukow dacž, kōřkiž to řa žyłu licžbu řwōjbow wob-řtaraja. Wř pač wotmolwimy: řchto? řona dyrbi řwōju cžichu domisřnu, to měřta džēla a řohnowanja pschēmēnicž i řiwnym blidom a ře řjawnymi wōlbnyimi řhromadžisřnami? řa měřto řo woprowazeho, řcžerpliweho macžerřneho řařtaranja džecži dyrbi mečanisřte, řymne řtutkowanje řtatneho wuřtawā řtupicž? řēřto

řwójich řtariřchich dyrbi džecžo tu hladařtu w wuřtawje lubowacž wjele bóle, pschēs řurownych cžłowjelow bjes wutrobny dyrbi řo kóžde řacžucže lubosčje w mjehřej wutrobje poduřbncž? řē, džecžajā a řtariřkiřta lubosčž dyrbi wōřtacž, kaž dołho řwēt wobřteji. To řtai dwaj drohej řamjeniej w twōjej řronje, o cžłowjēcže!

Ale nětko řo hižo sozjaldemokratija jako řanicžerřka řwōjbného žiwjenja pokasuje. Džekacžer řo prawje wjele wjecžorow njedželu a wřchēdny džēř do řjawnych towarřtwow cžehnje. řam řo jemu rořpōřřchēnje pořticžuje. řak řo pschēzo bóle a bóle jehō radořcž na „domisřnje“ řhubi. řtronje (partejiji) dyrbi sozjal-demokrata řkřschecž, niž řwōjbjė, niž wóznemu krajej, runje kaž je řesuitam jich řjednocžēnje wřchitko. řeho dla wř řtariřchi, jeli řo chžecže njeřbožōmnewu hibanjū cžāřa napschecžiwō řtupicž, hajcže řchescžijanskej řwōjbjė žiwjenje! řschihotujcže pač tež tym řwójim dowolene, hōdbne rořwjeřelenje. řōždy, kiž domjazemu žiwjenju řpadnyčž dawa, wjedže wodu na mlyň sozjal-demokratije, kaž wōtcžinisřny řmyřlenny tež hewak je.

Mořhlad w naschim cžařu.

řortugisřski řtat do wulřich piņejēžnych wuřkōřcžow pschischedisřchi chžyřche řwójich nēřicželow, kotrychž je tež bjes nēmřkimi piņejēžnikami wjele, tač bje wřcheho řwēdomnja wo 50 procentow řjebacž a jim jenož pořōjzu pořcžēneho řapitala bjes danje wu-placžicž. řēmisřte řnježerřtwa pač njeje řmyřlene, řebi tajře pschis-krotřchēnje řwójich pōddanow lubicž dacž a je řortugisřku na-pominako, so by wřchitke řwōje pschisřkřschnosčje dopjelniřta. řo je prawje tač! řřchetož to by řawēřcže hřēch a hařba bylo, hdy by řtatej wotpuřchcžēne bylo, řchtož je kōždžicžkemu cžłowjēkej řařařane. řrawda wřchak dyrbi prawda wōřtacž!

řchcžowanje doprēdčarřich a židowsřich nominow pschecžiwō pruskemu řchulřřkemu řakonjeř dale a bóle pschibjera. řēřk tež řu řtoro wřchē mēřchcžanřte řady a magistraty řo pschecžiwō jemu wuprajisřte. řo je řrudne wopokasmo njeřchescžijansřeho ducha, kotryž wřchudžom tam řnježi, hdyž maja židži a jich nominy prēnje řklowo. řōh tōn řnjēs daj pruskemu řnježerřtwa řhrōbłōřcž a řrutōřcž, so tutemu nabbēhanju twjerdže napschecžiwō řteji! Wř pač, kiž my řa to řmy, so řo nasche džecži w bohābojōřcži a w na-pominanjū k řnjēřej řhřřřtuřkej w ewangelsřim duchu wotcžehnjēja, dyrbjeli to tež řjawnje wuprajicž, so by nascha luba wřřchnosčž, kōtrāž po řklowach řnjēřa řchulřřřeho ministra hřabje i ředliř wřchitřim řje-řēmžam chze řady rořwucžēnje nabožiny w macžernej řecži wotpuřchcžicž, so by wona widžala, so njeje w tutym duchow-nym bēdženju žyře wopuřchcžēna, ale so řu hiřchcže wēřni řchescžijēnio w kraju!

řulke powōdženja řu řařo w řōřnaisřkej a w řchlesřnyřkej nastale: džakowano řōhu pač je tōn řrōcž bjes wulřeje řchřodny woteřchlo.

Lubosny plōd w řhwalobnym kraju.

řařna řēřařche wona, t. j. „řjana“, a bē džecžo řhwalobneho kraja, narodžēne w wjēřzy řiřmjė, kōtrejēž hubjene řhēřki na poř-wřkōřcži hōřki řteja napschecžiwō Anatotēj, domisřnje profety řeremiasřa a w řuhōdřtwje řjaneho řtalineho doła, i kōtrehož řtara řecžka řriřh wuřhadža. řam bē wona žiwa, jēne najřhudřchich džecži řwj. kraja a řadyn cžłowjēř ju lubo njemēřesche, pschetož nan a macž bēřchtaj jej wumrjēkoj. ř dokelž bē řhroma a řadyn řjenēř řebi ju nihdy řupil njeby, bu wona wot kōždeho žyře řa-prēwana kaž wjeřne psřy, i kotrymž w popjele řēdžesche kaž po-božny řiōb w řtarym cžařu. řuž bu wona wot jēneho řēta k druhemu bóle řanjērodžēna. řeje řklowa bē měřto wōřōrow i nje-řjadom pschisřryta a wocži, kōtrejēž bēřchtej řo nēhdy w řkōncžnym džēcžatřtwje wjeřele k macžeri řmjalej, dokelž hiřchcže nicžo nje-wjedžesche wo řrudnym rořřbudu, kiž na nju cžatařche, bēřchtej nje-cžisřtej a řahōřjēnej a řylřowaschtej bjes pschēřtacžā. řmimo řmil-neho bura, kiž jej řruch řhlēba cžisřtařche, njemēřesche po řdacžu žanych druhich pschecželow hač wjeřele psřy, i kotrymž poňnaha řpschecželena na řemi řēdžesche kaž wbohi řazarus w ewangeliju a na pořlēdřu bē wona řama pōdōbnisřcha na řwēřjatkō hač na cžłowjēka. ř tola bē w hubjēnym cžēle řwēřka řōža řřhōwana, kōtrūž jenož hiřchcže řana řkōncžna pruha njebjēsřeje lubosčje ře řwójim wōřōřchom k wřřchřchemu žiwjenju řbudžika njebē. řle řkōncžnje řo wjeřni dopōmnichu, so řu w řerusalemje řchescžijanskej wuřtawy, hdyž mōže pōd řwēřtkom řmilneje lubosčje tež tuta řtažēna rōžicžka hiřchcže řacžecž. řene ranje řo wona na pucž

pada a džesche psches Anatot na tym samym puczu, kaž tak husto profeta Jeremias, na Stopuša, k polnozy ležazy kónz wolijoweje horu. Wot tam midžesche Hafna, kaž něhdy 12lětny Jesuŝ, přeni ras Jerusalema s jeho zyrkwyemi a tšechami w klóncžnym šwětle ležo. Nělotry czaŝ w ewangelskej hojěni pschewywaschi pschiindže wbohe džěcžo do domu sa syriske šyrotu. Sow šo šmilne ruki sa wbohu holčžku starachu. D tak šo wona psches nihdy nashonjenu lubosčž wožimi! Wona bu kóždy džen cžiŝta myta, mješesche kóždu nóz šwoje cžiŝte kóžo město masaneje semje, nawuknu bóršy němŝtu rěcž, sesna Bože šłowo a šbóžnika a my šo nad nej wšchědnje wjěšelachmy kaž šahrodniŝ, kiž kóžde ranje sa šwojej šhorej kwětku hlada, hačž tyje.

Hišcže ju psched šobu widžu, džěcžo abo mlodu holžu — hačž bē 16 abo 20 lět abo hišcže starscha, sa tym njemóžachmy pschińcž — kaž jedyn džen se šwěcžazymaj woczomaj pschińdže nam wyskajo šwoje wlošy pokasacž, kotrež bēchu dla přjedy pobrachowazeje cžiŝtosčže přeni ras na jejnej hłowje naroske. Ale najwjetšche pscheměnenje sta šo tola nutškach w nej. Tón Knjes jej wutrobu woczini, so s wutrobu do Knjesa Jesom Khrysta wěrsesche a šłóncžnje po šwojej nutrnej proštwje džen šwojeje šwjateje kšchčenizy widžecž šmědžišche. Tón jako šwój narodny džen šwjecžesche, dofelž šwój narodny džen runje tak nješnajesche, kaž wšchitke druge krajne džěcži. Ale husto njedyrbjesche jón wjazy na semi šwjecžicž. Wo mačo lětach šaja ju móžna šyma, pschecžimo kotrež bē jejne šłabe cžěto pscheshłabe. Duž ležesche w wulfej holčžazej štwě syriskeho doma sa šyrotu, s kotrehož wofnami na wolijowu horu a na šwjatu horu widžachmy, a pschezo bóle wošłabnu, jeje pschecželnowej woczji pschezo bóle blědnjeschtej. Šunu nozy jej bē, jako by ju šmjertny jandžel na cžožo koshik. Wonta wuliwa pošny měšaz šwoje šłěborne šwětko na cžiche horu Šudowe a na wolijowu horu a šahrodny šyrotownje. Duž šawoła cžicho šwoju šušhodžinu a džesche: „Mirjam, wěm, so dyrbbju nětk wumrjecž. Mam hišcže jenu wulku proštwu, chžesch ty mi tu dopjelnicž?“ Kucže šo Mirjam k jeje kóžu poda. „Tam“, džesche Hafna, „steji moja kšchinja. Tam je wšcho nutškach, šchtož na semi mam. Šdyž draŝtu přjecž woswjesch, namakash žyle delkach nowy šakon, kiž je mi nan (domownik Schneller w šyrotowni) darik. Broschu, pschinješ mi jón bóršy.“

Mača Mirjam bē arabishe kniži bóršy namakala. „Nětk“, prošesche Hafna, „cžitaj mi tola hišcže moju najlubšchu historiju!“ „Kotru dha?“ „To ty njewěš?“ „Ach historiju wo Jesuŝowym cžerpjenju!“ Duž džěni ji cžicho a šwjatocžnje šłowa cžitalšche, wot cžěžkeho bēdženja w Getsemanowej šahrodže hačž k pokšilenju šwojeje hłowu, jako na Golgatowej horje wumrje. — Cžicho, cžicho, jako by jo přeni ras šlyšchala, bē mrějazo Hafna pošłuchala. A jako Mirjam pschesta, midžesche horze šlyšy psches jeje liza bēžecž. Ale njepřaji dožo ničžo. Po šdacžu bē w hlubokich myšlach. Potom šo hišcže ras k šwojej mašej pschecželnizy wobrocžiwšchi džesche: „O Mirjam, nětko mam hišcže jenu pošlednju proštwu. Chžesch ty mi tu dopjelnicž?“ A jako ta kiwasche, džesche dale: „Šlaj, Mirjam, tónle nowy šakon, kiž mi šłuscha, je mój najwjetšchi poklad, po tym so šym wot Šiŝmy přjecž pschischla a w tutym domje Knjesa Jesom Khrysta sesnača. Chžesch ty mi rad šlubicž, hdyž w kaschčžu ležu, mi jón pod hłowu položicž?“ A jako bē Mirjam jej to šlubila, bēchu jeje pschecža sa tutu semju k kónzej. Jenož nělotre hodžiny je wona hišcže žiwa wostala a je potom w wulkim mērje w dowěrjenju na Šbóžnikowu hnadu wušnyša. Šubjena rózicžka bē na semi w syriskim domje sa šyrotu runje halle šakčžeta, so by wot nješjeskeho šahrodnika hnydom do kšpšesche šahrodny a do rješšeskeho raja pscheshadžena byša, hdyž žane šyrotu wjazy nješku, ale jeno wulki, jašny wóžny dom. Šeje nowy šakon jej w šmjercži pod hłowu položichu. Potom šmy ju won nješli na cžichu Božu rolu na horje Zionje. Tam dyrbi wona špacž njedaloto rowa, w kotrymž je Jesuŝ něhdy tež našche rowy wušwjecžik, hačž k šłotemu ranju horjestawanja. Našchemu lubemu domej sa syriske šyrotu pač móžemy jenož pschecž, so by na tajkich plodach jara bohaty byl sa nješjeske žně. To budže tež lubym cžitarjam, kiž psches Jerusalemske towarštwu šwoje dary tam ščželu, najrješšcha mšda sa jich lubosčž.

Cžěji ty šy?

Še cžłowjekow, kiž maja šwonkownje něšchto wošebiteho na šebi, kiž hnydom na druhich tón šacžišchčž cžinja, so šu něšchto.

Na druhich je šašo na přenje wobladanje jich prošdnosčž špóšnacž. Š přenim kšuschesche tež hajnik W. a, šchtož bēšche junkrócž s nim hromadže byl, jeho w pomjatk u šhowa. Šchtož jeho wušnamjenjesche a jemu wažnosčž dawasche, bēšche wěstosčž, kotraž w jeho wašchnju ležesche, — to nješbēšche jenož šwonkowne cžinjenje, ale tež woprawdže wobraš jeho šnutštowneho cžucža a šmyšlenja. Šednory we wobšhadže cžinjesche šo wón žyšny žusy we wobšhadže; hdyž pač šwěrnny pschecžel k jeho bofej šedžesche, wón rěcžesche, kaž jemu to wutroba šasasche:

„Wěicže Wy, knjes hajnik radžicželo,“ wón k šwojemu wyschšchemu, hdyž do jeho šastojnstwa pschińdže, praji, „ja chžu wam šjawnje powjedacž: tróžy je mi Bóh moje žiwjenje dač, hdyž druhim jenož junkrócž; to šebi ja tež wyšoko wažu.“ Š tymi šłowami bēšche wón pscheradžik, šchtož jeho wušnamjenjesche, šchtož jemu tajtu wošebitosčž dawasche, kotraž bē na nim špóšnacž. Dwožy sa šobu bēšche w šmjertnym štrasche byč; přeni krócž w cžěžkej šhorosčži, kotraž jeho šmjercži bliško pschinješke, drugi krócž bēšche do nješboža pschischol, w kotrymž bē kaž s džiwom živy wostak. To bēšche knjesej hajnikemu radžicželej šajimawe šlyšecž wo tym nješbožu a tak bē hišcže w pošlednim wofomikšnenju jemu pomoz pschischla, hdyž mješesche šo šam hižo sa šhubjeneho. Šo bēšche šmjercži do woblicža hladač a w wulkim šmjertnym štrasche pobyt, to bēšche jeho s wošebitej kšchčenizy wuhotowačo, a wón wupřaji, so je Bohu sa to džak winojty, kotryž jemu ženje, tež pschi najšwěrnishim wukupjenju hnadneho cžascha, jemu datym, šapšacžicž njemóže. Hačž wón hižo w šwojej šhorosčži pošna, šchtož přjedy njewjedžesche a šej njewazešche, so Bóh šwoju ruku nad nim džerži, abo hačž jemu to pošnacže pschi drugej škladnosčži pschińdže, kotraž jemu to hišcže jašnišcho šjewi, my njewěmy. Tak wjele je pač wěste, tróžy bēšche wot Boha šwoje žiwjenje dostač — přeni krócž w narodže, drugi a tšecži krócž, hdyž bu se šmjertneho štracha wumóženy a duž bēšche tróžy temu džak winojty, wo kotrymž pišane steji: „My mamy Boha, kotryž pomha, a Knjesa Knjesa, kotryž se šmjercže wumóže!“

Luby cžitarjo, šy ty hižo šbi pomyšlik a rošpomnik, so kóžda hodžinka, kotryž šy živy a maš wodych, je tebi wot Boha data? Kač wažne pač je tuto pošnacže! Wone dyrbi naš k temu wabicž, našche žiwjenje, kotrež je jara krotke a bóršy šwjadnje, prawje wukupicž. Šnano, luby cžitarjo, šu tež wošbite kamjenje, na kotrež šebi wrócžo myšlišch, namakacž na pucžu twojeho žiwjenja, so dyrbišch šo na tón abo drugi podawč dopomnujo wušnacž: tu je mje tón Knjes pschepušchčžik a tam je mje wot šmjercže wumóhč. A psches našcheho knjesa Jesom Khrysta šmy my wšchitzy wot wěcžneje šmjercže wumóženi a wón je šwoje žiwjenje sa naš wostajiwšchi šo sa to starač, so bychmy wucžekli Božemu šubženju a wěcžnemu škazenju. Dofelž šmy teho dla wot našcheho nješjeskeho Wótža tak bohacže žohnowani a sa tón wažny hnadny cžasč s možu a štrowosčžu wuhotowani a psches našcheho wumóžnika Jesom Khrysta wěcžnje wumóženi, so žana šmjercž naš moricž njemóže, dyrbi pola naš rekacž: „Kač móhč ja nēcžěji drugi byč hačž jeno twój, luby Wótcže; twój šym w štrowych dnjach, twój, hdyž wumru“

Septuagesimae.

Njedžela	Jan. 10, 1—16.	1 Jan. 4, 17—21.
Póndžela	Mat. 4, 1—11.	2 Kor. 6, 1—10.
Wutora	Jan. 10, 17—42.	1 Jan. 5, 1—11.
Štrjeda	Jan. 11, 1—27.	1 Jan. 5, 12—21.
Šchtwórtk	Jan. 11, 28—45.	Gal. 1, 1—24.
Pjatk	Jan. 11, 46—57.	Gal. 2, 12, 21.
Šsobota	Jan. 12, 1—8.	Gal. 3, 1—14.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětko niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchěch pschewawarňach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na šchtwórcž lěta płacži wón 40 np., jenotliwe cžizla šo po 4 np. pschedawaju.